

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No	453-08-3
Дата	08 / 06 2017

ДОКЛАД

за първо гласуване на Законопроект за допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 754-01-1, внесен от Корнелия Петрова Нинова и група народни представители на 20.04.2017 г.

Комисията по труда, социалната и демографската политика на редовно заседание, проведено на 7 юни 2017 г., разгледа и обсъди Законопроект за допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 754-01-1, внесен от Корнелия Петрова Нинова и група народни представители на 20.04.2017 г.

В заседанието участваха г-н Бисер Петков, министър на труда, социалната и демографската политика, г-жа Султанка Петрова, заместник министър на труда, социалната и демографската политика, г-жа Весела Караиванова, подуправител на Националния осигурителен институт, Росица Спасова, началник отдел в дирекция „Държавни разходи“ в Министерството на финансите, и представители на синдикални, работодателски и пенсионерски организации.

Законопроектът беше представен от народният представител Георги Гъоков.

Според мотивите на законопроекта, предлаганото допълнение на Кодекса за социално осигуряване е насочено към гражданите, които са с доходи на границата на физическото оцеляване. Това се отнася най-вече до пенсионерите и хората над 65 години. В мотивите се посочва, че процента на бедните възрастни хора е нараснал от 28 през 2014 г. на 33 през 2015 г.

Според вносителите на законопроекта, бюджетната тригодишна прогноза предвижда средно нарастване на пенсиите с около 2,5%, от което следва, че не се очертава никаква съществена промяна в размерите на пенсиите.

Вносителите са убедени, че ниските размери на пенсиите на повечето от българските пенсионери създават нетърпимо положение. Това налага да се вземат бързи мерки за увеличаването на пенсиите. Една такава мярка е преизчисляването на т.н. стари пенсии. Съгласно чл. 70 от Кодекса за социално осигуряване, размерът на пенсията за осигурителен стаж и възраст зависи от средно месечния доход на страната за последните 12 месеца преди пенсиониране, съотношението между осигурителния доход на лицето и средния осигурителен доход на страната за определения период и от осигурителния стаж на лицето. При спазване на принципа на равнопоставеността,

осигурените лица, имащи еднакъв осигурителен принос, би трябвало да получават близки по размер пенсии за осигурителен стаж и възраст. Поради това, че средния осигурителен доход през годините е различен, дори и при еднакъв осигурителен принос на лицата, в размерите на пенсиите се получава съществена разлика. За да се намалят тези различия се налага периодично преизчисляване размера на старите пенсии за осигурителен стаж и възраст с актуалния среден осигурителен доход за страната.

Последното такова преизчисляване е извършено през 2008 година със средния осигурителен доход за 2007 година - 398 лв. и 11 ст.

Средния осигурителен доход за 2016 г. е нараснал над два пъти в сравнение със този за 2007 г. В резултат на това за последните 10 години различията между стари и нови пенсии при еднакъв осигурителен принос на осигуреното лице са станали значителни.

Според вносителите преизчисляването на пенсиите със средния осигурителен доход за 2016 г. би намалило проблемите с неравнопоставеността. Вносителите са наясно, че това преизчисление изисква значителен финансов ресурс. Затова тяхното предложение е това да стане на няколко етапа, като първия от тях е преизчисляване на пенсиите със средния осигурителен доход за 2013 г.

Предложеният законопроект е само една от необходимите стъпки за търсене на трайно решение с адекватността на размера на пенсиите.

Народните представители са направили предварителна оценка на въздействието на предлагания законопроект, в която в различните параграфи са записали следното:

I. Основания за законодателна инициатива

С пенсии до линията на бедността, 314 лв. за 2017 г. са 1,3 млн. пенсионери, което представлява 60% от общия брой пенсионери.

II. Заинтересовани групи

При преизчисляване на пенсиите със средния осигурителен доход за 2013 г. увеличение на пенсиите биха получили пенсионерите с начална дата на пенсиониране преди 2013 г.

III. Анализ на разходи и ползи

Преизчисляването на пенсиите със средния осигурителен доход за 2013 г. ще струва около 400 млн. за 2017 г.

IV. Административна тежест и структурни промени

С приемането на законопроекта не се налагат административни промени или въвеждането на регулаторни режими и такси.

V. Въздействие върху нормативната уредба

Приемането на предложените промени трябва да получи своето отразяване в държавния бюджет и бюджета на държавното обществено осигуряване за 2018 г.

В Комисията бяха получени и предоставени на вносителите на законопроекта и членовете на Комисията становища на Министерство на финансите, Министерство на труда и социалната политика, Националния осигурителен институт, национално представените работодателски и синдикални организации. Конфедерацията на независимите синдикати в България представи становището си по законопроекта по време на заседанието на Комисията.

В становището си по законопроекта от Министерството на финансите обръщат внимание на това, че среден осигурителен доход от 618,06 лв. е за 2012 г. Отчетеният за 2013 г. и публикуван на интернет страницата на Националния осигурителен институт (НОИ) средномесечен осигурителен доход за 2013 г. е 648,73 лв. Освен това законопроектът предвижда допълнителни разходи в размер на около 480 млн. лв., Трябва да се има пред вид, че необходимите месечни допълнителни средства за преизчисляване на пенсиите за трудова дейност са в размер на около 80 млн. лв. месечно, при преизчисление със среден осигурителен доход за 2013 г. от 648,73 лв. Предложените промени водят до значителни допълнителни разходи за бюджета на държавното обществено осигуряване, а от там и по консолидираната фискална програма за 2017 и следващите години. Целогодишният ефект за 2018 г. предполага допълнителни разходи в размер на около 1 млрд. лв. Направените предложения, за които не са посочени компенсиращи мерки със съответен източник на средства, биха довели до значително увеличаване на недостига от средства по бюджета на държавното обществено осигуряване и до допълнителни трансфери от държавния бюджет за покриването му, а също и до нарастващи дефицити за пенсионната система в бъдещ хоризонт. С тези и други аргументи от Министерството на финансите не подкрепят предложението законопроект.

От Министерството на труда и социалната политика смятат, че направеното предложение относно това отпуснатите пенсии ежегодно да се преизчисляват със средния осигурителен доход за предходната година, периодично е поставяно на тяхното внимание. Експертите на министерството винаги са изразявали становището, че липсва основание за това, тъй като този доход действително нараства, но това е в резултат от внесените осигурителни вноски на лицата, които упражняват трудова дейност, за която подлежат на осигуряване. В становището на МТСП се подчертава, че за да се избегне изоставането на размерите на пенсиите, отпуснати през предходни години, в сравнение с новоотпуснатите, в законодателството ни са предвидени други механизми: осъвременяването на пенсиите по чл. 100 КСО, което се прилагаше до 2016 г., преизчисляването на пенсиите на основание § 53 от преходните и заключителните разпоредби на КСО, което ще се приложи от 1 юли 2017 г., ежегодното повишаване на минималните размери на пенсиите за трудова дейност, ежегодното повишаване размерите на пенсиите, несвързани с трудова дейност и др.

В Кодекса за социално осигуряване и към настоящия момент съществува възможност за преизчисляване на пенсиите за трудова дейност, като при него се запазва средномесечният осигурителен доход, въз основа на който е определен размерът на пенсията при първоначалното ѝ отпускане. Лицата, на които е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст, за инвалидност поради общо заболяване и за инвалидност поради трудова злополука или професионална болест, могат да поискат преизчисляване на пенсията за придобит осигурителен стаж и осигурителен доход след пенсионирането, ако това е по-благоприятно за тях. Преизчисляването на пенсиите се извършва по реда на чл. 70 от КСО, за осигурителен стаж, придобит след пенсионирането. Това е законовият механизъм, по който се отчита приноса на лицата към осигуряването и размерите на техните пенсии се повишават.

С тези и други мотиви Министерството на труда, социалната и демографската политика не подкрепя законопроекта, внесен от г-жа Корнелия Нинова и група народни представители.

Становището на Националния осигурителен институт, в което се изказват подобни аргументи на становищата на МТСП и МФ също е отрицателно.

В становищата на работодателските организации като цяло се споделя разбирането, че проблемът с размерите на т.н. стари пенсии действително е голям, но не подкрепят начинът по който ще се извърши финансирането. Не подкрепят и това, промяната на пенсионно осигурителния модел да се извършва за сметка на финансовата устойчивост на системата.

В позицията на КНСБ ясно беше очертана неподкрепата за законопроекта, поради разбирането, че всички контрабутивни системи, каквато е и българската, работят на принципи, свързани с личния принос, а не с еднакъв принос, че не може да се очаква да има равнопоставеност на пенсиите, когато личните коефициенти се изчисляват с различни параметри. Според тях е много спорно, че пенсиите ще увеличат размерите си по начина, който са предложили вносителите на законопроекта.

Единственото подкрепящо становище е това на Конфедерацията на труда „Подкрепа“.

В проведената дискусия взеха участие народни представители Светлана Ангелова, Милко Недялков, Юлиян Папашимов, Ивайло Константинов, Георги Гьоков и Хасан Адемов. Народните представители коментираха факта, че не е станало ясно с кой средно осигурителен доход са работили вносителите, с този от 2012 г. или с този от 2013 г. Според повечето от тях това има голямо значение, защото ако законопроектът се приеме ще трябва да се осигури различен по размер финансов ресурс. Този финансов ресурс не може да бъде осигурен без промяна на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване и промяна на консолидираната рамка на държавния бюджет. Беше оспорена ефективността на подходите на направеното предложение за преизчисляване на т. н. стари пенсии. В отговор вносителите на законопроекта заявиха, че от създаването си пенсионно-осигурителната система е генерирала много

дисбаланси и законопроекта е само една стъпка за подобряването ѝ, предложението е добро и справедливо и начинът, който предлагат за увеличението на пенсиите е подходящ и навременен. Колкото до финансовия източник за покриване на разходите за увеличените пенсии, това може да бъде държавния бюджет, който и без друго е заложен с подценена приходна част.

След приключване на обсъждането и проведеното гласуване с резултати: 10 гласа „за“, без гласове „против“ и 10 гласа „въздържал се“ ,

Комисията по труда, социалната и демографската политика прие следното становище:

Предлага на Народното събрание да не подкрепи на първо гласуване Законопроект за допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 754-01-1, внесен от Корнелия Петрова Нинова и група народни представители.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на КТСДП:

Д-Р ХАСАН АДЕМОВ